FORM FOUR CLUSTER KCSE MODEL5

KISWAHILI PAPER 1 ANSWERS

Andika insha mbili. Insha ya kwanza ni ya lazima.

1. - Hii ni ripoti.

- Muundo wa ripoti rasmi izingatiwe.

-Kichwa: -kiwe na herufi kubwa.

-Utangulizi.

- Historia fupi ya suala linalotafitiwa itolewe ikiwa ni pamoja na kutaja wanajopo watano na muda wa kutafiti.

-Yaliyoshughulikiwa.

- Taratibu za kufanyia utafiti ziorodheshwe.Hizi ndizo zitafuatwa baadaye katika mwili wa insha.

- Mwili/matokeo ya uchunguzi.

- Ni maswala yaliyoshughulikiwa na jopo pamoja na utaratibu uliofuatwa kutafiti yale yalioangaziwa.

- Matatizo.

- Iwapo jopo lilikumbana na matatizo yoyote,matatizo hayo yaorodheshwe chini ya kijianwani cha matatizo.

- Hitimisho.

- Sifa za ripoti zirejelewe.

-Mapendekezo.

- Jopo litoe msimamo wake baada ya kukamilisha utafiti.

-Jina,sahihi na cheo cha mtayarishi pamoja na tarehe ziandikwe. Tanbihi:

- Mtahiniwa asipofuata sura ya ripoti rasmi,aondolewe alama 4

Vidokezo

Sababu za udanganyifu

1) Kukosa kujiandaa ipasavyo kabla ya mtihani.

2) Uzembe wa wanafunzi katika kujiandaa masomoni.

3) Baadhi ya wazazi huwa wakali sana kwa watoto wao wasiofanya vyema masomoni.

4) Wazazi wengine kutaka watoto wao wajiunge na vyuo vikuu kwa njia yoyote ile.

5) Ufisadi kuwa wa hali ya juu kiasi kwamba walioaminiwa kuweka siri katika mmtihani huhongwa na kutoa nakala za mtihani hiyo.

6) Ni njia ya kuchumia mali kwa watu wengine kwani soko itayari ya mtihani.

7) Mashindano miongoni mwa shule.

8) Wakuu wengine kutaka sifa baada ya matokeo ya mtihani.

9) Limekuwa kama jambo la kawaida katika baadhi ya maeneo fulani.

10) Teknolojia mpya-matumizi ya simu na mtandao.

Madhara ya udanganyifu:

1) Matokeo ya mtihani kwa jumla kuathiriwa vikali kwani viwango vingine vya alama huwekwa juu sana.

2) Watu wengine huishia jela kwa kujihusisha na udanganyifu huu.

3) Watahiniwa waliohusika kukosa matokeo ya mtihani.

4) Wanafunzi wasio na hatia huathirika kwa matokeo ya mtihani.

5) Kukosa Imani kwa taasisi ya kushughulikiwa mitihani nchini (utunzi na usahihishaji)

6) Wasiostahili kujiunga na vyuo vikuu na kuwanyima haki wanaostahili.

7) Mitihani bandia kuingia sokoni kwa madai kuwa ni ya kweli.

8) Matokeo mabaya baada ya kudanganya hufanya wanafunzi wengine kujitoa uhai.

Jinsi ya kukabiliana na udanganyifu (suluhisho)

1) Wanafunzi walenge kupata alama kulingana na uwezo wao.

2) Wazazi wawe na matarajio ya matokeo ya mtihani kulingana na uwezo wa watoto wao.

3) Shule zishindane kulingana na kiwango chao masomoni.

4) Walimu watayarishe watahiniwa vilivyo.

5) Mfumo wa elimu ufanyiwe marekebisho ili usiegemee kupita mitihani pekee,bali uangazie vipawa vya wanafunzi katika nyanja zingine k.v michezo,sanaa,nyimbo n.k.

6) Wasimamizi wa shule,mtihani na walimu kwa jumla wawe macho wakati wa mtihani.

7) Hatua kali zichukuliwe kwa wale watakaojihusisha na udanganyifu.

Tanbihi:

Zingatia hoja zingine za watahiniwa

2. Tatizo la usalama nchini Kenya ni janga la kujitakia.Jadili.

- Usalama nchini.

i) Insha ya mjadala.

ii) Mtihiniwa atoe hoja za pande mbili.

iii) Mtahiniwa ahitimishe hoja nyinyi au katikati iwapo hoja zitatoshana kiidadi.

Maudhui.

a) Kuunga mkono.

i) Utepetevu wa walinda –usalama.

ii) Maafisa wa usalama wa Kenya kuingia Somali na Al-Shabaab.

iii) Kutosomesha watoto.

iv) Raia kutowajibika kuwafichua wahalifu.

v) Mihadarati.

vi) Tamaa.

vii) Malipo duni kwa walinda usalama.

viii) Umaskini.

ix) Ukabila.

b) Kupinga.

i) Uchache wa walinda usalama.

ii) Ni tatizo la kimataifa kama vile mafuriko,radi,maporomoko ya ardhi.

iii) Umaskini.

3. Swali la methali.

Uzuri wa mkakasi,ndani kipande cha mti.

Maana ya mkakasi:

1. Mti mrefu na laini sana.

2. Chombo cha mviringo amabacho kwa ndani huzungushiwa mbao na hutumiwa kuwekea vitu vidogo vidogo.

Mtahiniwa atunge kisa kinachoafiki methali kwamba uzuri wa nje hauwezi kukifanya kitu kiwe chema,wa ndani una umuhimu zaidi

4. - Lazima mtahiniwa amalize kwa maneno haya.

-Asipomaliza kwa maneno haya atakuwa amejitungia swali.

-Kisa kikubaliane na dondoo.